

Nogle af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 23:

»Hvilken forskel er der efter ministerens opfattelse mellem en institutions hjemsted og dens værneting?

Svar:

Når der i lovforslaget er tillagt institutionen et hjemsted, indebærer det, at en eventuel retssag mod institutionen skal anlægges ved retten i den kreds, hvor hjemstedet ligger.

Spørgsmål 1:

Hvad er begrundelsen for, at ministeren ikke med det samme ønsker lovhjemmel til på et senere tidspunkt, når udviklingen af en ny handelshøjskole tilsiger det, at kunne anerkende den som en højere læreanstalt?

Spørgsmål 2:

Er det kun den manglende forskningsforpligtelse på en handelshøjskole, der for ministeren udgør forskellen på en videregående uddannelsesinstitution og en egentlig handelshøjskole?

Svar:

Disse spørgsmål besvares under ét, fordi jeg finder det rigtigst, at der indledningsvis redegøres for begrebet højere læreanstalt.

Nogen klar definition af dette begreb findes i og for sig ikke. Styrelsesloven af 10. juni 1973, der hedder »Lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner«, omfatter ifølge § 1 universiteter, universitetscentre og højere læreanstalter under undervisningsministeriet. Hvad der nedenfor er anført om højere læreanstalter gælder for institutioner under undervisningsministeriet og ikke for dem, der hører under kulturministeriet. Efter lovens § 2 har universiteter, universitetscentre og højere læreanstalter til opgave »at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for de fagområder, som undervisnings-

ministeren fastsætter for hver enkelt institution«.

I bemærkningerne til lovforslaget om styrelsesloven er der anført følgende: »Ved udtrykket højere læreanstalt forstås traditionelt de læreanstalter, der driver forskning, og hvor der som følge heraf oprettes professorater, tildeles doktorgrader osv.«.

En uddannelsesinstitution kan imidlertid godt varetage forskningsopgaver, uden at den dermed er en højere uddannelsesinstitution. Det kan således nævnes, at Danmarks Journalisthøjskole driver forskning, men institutionen kan f.eks. ikke tildele akademiske grader (licentiat- og doktorgrader). Dette må i det hele anses for at være et væsentligt element i sondringen mellem højere uddannelsesinstitutioner, herunder højere læreanstalter, og andre uddannelsesinstitutioner.

Et andet væsentligt særkende for højere uddannelsesinstitutioner under styrelsesloven er, at de har et selvstyre med hensyn til visse – specielt faglige – anliggender. Heri ligger, at undervisningsministeren, der i øvrigt er øverste forvaltningsmyndighed, ikke kan sætte beslutninger, som institutionen træffer inden for selvstyrets område, ud af kraft, hvis beslutningerne er lovlige.

Det er derimod i og for sig ikke en nødvendighed, at en højere læreanstalt i styrelsesmæssig henseende følger styrelseslovens normale regler. Der sigtes hermed til, at det om de 2 eksisterende handelshøjskoler i styrelseslovens § 40, stk. 4, er nævnt, at undervisningsministeren bemyndiges til efter forhandling med handelshøjskolerne i København og Århus at træffe bestemmelse om, hvornår og i hvilket omfang disse institutioner omfattes af loven. Baggrunden herfor er, at handelshøjskolerne er selvvejende institutioner med bestyrelser med særlige kompetencer. Efter de godkendte statutter styres disse handelshøjskoler imidlertid efter regler, der svarer til styrelsesloven, bortset fra, at der er styrelsesråd med udefra kommende medlemmer. Disse råd har ingen kompetence i fagli-